

พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน (จีน-ไทย-อังกฤษ) (11)

วิลาวัณย์ จิงประเสริฐ*

ทัศนีย์ ฮาชาโนน*

เย็นจิตร เตชะดำรงสิน*

หมวด W

歪斜舌 (wāi xié shé) : 伸舌时舌体偏向一侧的舌象。

ไวเสี่ยเสอ : ลิ้นเบี้ยว เวลาที่แลบลิ้นออกมา ลิ้นเบี้ยวไปด้านหนึ่ง

deviated tongue : a tongue that inclines to one side when extended.

外因 (wài yīn) : 六淫、疠气从肌表或口鼻而入产生病变的致病因素。

ไวอิน : สาเหตุก่อโรคภายนอก ปัจจัยก่อโรคทั้ง 6 (ลม ความเย็น ความร้อนอบอ้าว ความชื้น ความแห้ง และไฟ) เมื่อเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายโดยผ่านผิวหนัง หรือทางปาก และจมูกเข้าไปทำให้เกิดโรค

external cause : the pathogenic factors which lead to the pathological changes due to the inhaling of the six excesses and the pestilential *qi* from the muscle-skin and the mouth-nose.

外用膏剂 (wài yòng gāo jì) : 采用适宜的基质将药物制成专供外用的半固体或近似固体的一类剂型。

ไวย่งเกาจี : ยากอเอี้ยะ ครีมและขี้ผึ้งที่ใช้ภายนอก รูปแบบยาเตรียมซึ่งมีลักษณะกึ่งเหลวหรือเกือบแข็ง ได้จากการใช้สารพืชน้ำมันที่เหมาะสมหรือละลายเข้ากับตัวยาสมุนไพร ใช้เฉพาะภายนอกร่างกาย

exterior-applied paste preparation : a preparation form of semi-solid or solid-like made by processing medicinal with proper matrix, and used for exterior application.

弯针 (wǎn zhēn) : 针刺时针身在肌体内发生弯曲的现象。

วานเจิน : เข็มงอ ภาวะผิดปกติระหว่างการฝังเข็มซึ่งเข็มเกิดการงอ ภายหลังการแทงเข้าร่างกาย

bending of the needle : an abnormal condition occurring during acupuncture, in which the needle becomes bent after insertion in the body.

丸剂 (wán jì) : 将中药细粉或中药提取物加适宜的黏合剂或其他辅料制成的球形或类球形的剂型。

วานจี : ยาลูกกลอน รูปแบบยาเตรียมที่มีลักษณะเป็นเม็ดกลม ๆ เตรียมโดยเติมสารเพิ่มความเหนียวหรือสารปรุงแต่งอื่น ๆ ที่เหมาะสมลงในยาจีนที่บดเป็นผงละเอียดหรือสารสกัดยาจีน แล้วนำมาปั้นเป็นยาลูกกลอน

pill preparation : a spherical or spherical-like preparation form made by processing extractive or fine powder of Chinese medicinal with proper adhesive or other accessories.

望色 (wàng sè) : 观察人体皮肤的颜色和光泽变化来诊察病情的方法。

*กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

ว่างเซ่อ : การดูสี (รวมสีหน้าและผิวพรรณ) วิธีการตรวจด้วยการสังเกตสีหน้าและประกายที่สีหน้าและผิวพรรณของผู้ป่วยเพื่อให้ทราบอาการเจ็บป่วย

inspection of complexion : one of the four diagnostic methods of visually observing the patient's skin color and luster.

望神 (wàng shén) : 运用视觉观察人体生命活动的整体表现和精神状态来判断病情的诊断方法。

ว่างเส้น : การดูเส้น การใช้ประสาทสัมผัสด้วยการมองเห็นสังเกตทุกด้านของการเคลื่อนไหวชีวิต ทั้งร่างกายและสภาวะทางอารมณ์ จิตใจ เพื่อจะวินิจฉัยและตัดสินอาการเจ็บป่วย

inspection of the vitality : one of the diagnostic methods of visually observing the overall performance of the people's life activities and mental state.

亡阳证 (wáng yáng zhèng) : 阳气极度衰微而欲脱，表现以冷汗淋漓、四肢厥冷、面色苍白。脉微欲绝等为主的危重证候。

ว่างหยางเจิ้ง : กลุ่มอาการหยางดับ ภาวะที่หยางซึ่งขาดพร่องจนถึงขีดสุด อาการแสดงคือ เหงื่อออกมากเหมือนน้ำ เหนียวเย็นเหนียว หน้าขาวซีดไม่มีสีเลือด ซีพจรอ่อนมากจนคลำเกือบไม่พบ แสดงถึงโรคอยู่ในขั้นวิกฤต

yang collapse syndrome/pattern : a serious pattern/syndrome resulting from exhaustion of *yang qi*, manifested by dripping of cold sweats, reversal cold of extremities, pallor complexion, and hardly perceptible pulse.

亡阴证 (wáng yīn zhèng) : 阴液严重耗损而欲竭，表现以汗出如油、身热面赤、舌干无津。脉数疾等为主的危重证候。

หวางอินเจิ้ง : กลุ่มอาการอินดับ ภาวะที่อิน สารน้ำในร่างกายขาดพร่องอย่างรุนแรงหรือหมด อาการแสดงคือ เหงื่อออกเหนียวเหมือนน้ำมัน ตัวร้อนหน้าแดง ลิ้นแห้งไม่มีน้ำ ซีพจรรุนแรง แสดงถึงโรคอยู่ในขั้นวิกฤต

yin collapse syndrome/pattern : a serious pattern/syndrome resulting from exhaustion of *yin fluid*, manifested by oily sweat, feverish sensation throughout the body, flushed face, dry tongue without fluid, and rapid and racing pulse.

望诊 (wàng zhěn) : 运用视觉观察病人全身或局部神、色、形、态等各种异常表现，以诊察病情的方法。

ว่างเจิ้น : การดู วิธีตรวจโรคแบบหนึ่ง โดยแพทย์จะสังเกตความผิดปกติของร่างกายผู้ป่วย หรือความผิดปกติเฉพาะส่วน เช่น เส้น (จิตใจซึ่งแสดงออกที่ดวงตา) สี รูปร่าง ลักษณะ

ท่าทางการเคลื่อนไหว

Inspection : a diagnostic method of examining disease via the doctor's visual observation on the patient's abnormalities in the whole/part of the body, such as the mental state, complexion, physical condition and body posture.

煨法 (wēi fǎ) : 将药物用湿面或湿纸包裹，置于加热的滑石粉中，或将药物直接置于加热的麦麸中，或将药物铺摊吸油纸上，加热以除去部分油质的方法。

เว่ยฝ่า : การหมกตัวยา โดยนำแผ่นกระดาษขึ้นพ้อหุ้มตัวยา แล้วฝังในหินลื่นที่ได้รับความร้อน หรือนำด้วยผงในรำข้าวสาลีที่ได้รับความร้อน หรือนำตัวยาวางลงบนกระดาษซับมัน แล้วให้ความร้อนเพื่อขจัดน้ำมันบางส่วนออก

roasting method : an approach to bake a medicinal wrapped in wet paper or coated with wet dough in hot talcum powder, or put a medicinal directly into the hot wheat bran, or heat the medicinal scattered on oil-absorbing paper.

围刺法 (wéi cì fǎ) : 围绕病变部位进行包围式针刺的针刺方法。

เว่ยซือฝ่า : วิธีแทงเข็มล้อมรอบรอยโรค วิธีการแทงเข็มโดยแทงเข็มล้อมรอบบริเวณที่เป็นโรค

surrounding needling : a needling method that punctures around the diseased region.

畏寒 (wèi hán) : 病人经常怕冷，加衣被、取暖，可以缓解寒冷的表现。

เว่ยหาน : อาการขี้หนาว การที่ผู้ป่วยรู้สึกกลัวหนาวบ่อย ซึ่งสามารถบรรเทาได้ด้วยการสวมใส่เสื้อผ้าหรือห่มผ้าหนาขึ้น หรือทำให้อบอุ่นขึ้น

fear of cold : the patient's frequent fear of cold which can be relieved by putting on more clothes/quilt and warmth.

胃寒证 (wèi hán zhèng) : 寒犯胃肠，阻滞气机，表现以胃脘、腹部冷痛，痛势急剧、恶寒肢冷、苔白脉弦等为主的证候。

เว่ยหานเจิ้ง : กลุ่มอาการกระเพาะอาหารเย็น กลุ่มอาการที่เกิดจากพิษหนาวคุกคามกระเพาะอาหาร อุดกั้นการเคลื่อนไหวของซี่ อาการแสดงคือ ปวดเย็นที่ใต้ลิ้นปี่และท้องจับปล้น กลัวหนาว แขนขาเย็น ลิ้นมีฝ้าขาว ซีพจรรุนแรง

stomach cold syndrome/pattern : a syndrome/pattern arising when cold assailing stomach and intestine obstructs *qi* movement, usually manifested by acute and cold pain in the stomach and abdomen, aversion to cold and cold extremities, white tongue coating, and string-like pulse.

卫气 (wèi qì) : 由水谷精气所化，行于脉外，具有温煦皮肤、肌肉，司汗孔开合，护卫肌表，防御外邪入侵的生理功能。

เว่ยชี : ชี่คุ้มกัน ชี่ที่เดินอยู่นอกเส้นชีพจรหรือนอกหลอดเลือด ได้จากการย่อยสารอาหาร ทำหน้าที่ให้ความอบอุ่นแก่ผิวหนัง กล้ามเนื้อ ควบคุมการเปิดปิดต่อมเหงื่อ ป้องกันไม่ให้ผิวหนังถูกอิทธิพลและปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดโรคจุลชีพ

defense qi : transformed from water-grain essence-qi and moving outside the vessels, it has the physiological functions of warming body surface and muscle, governing sweating pore, opening and closing, and warding off the external from pathogen invasion.

痿软舌 (wěi ruǎn shé) : 舌体软弱，无力屈伸的舌象。

เหลวห้วนเสื่อ : ตัวลิ้นอ่อนไม่มีแรงแม้แต่จะเคลื่อนไหว
limp wilting tongue : a tongue that is flabby and cannot move easily.

胃热证 (wèi rè zhèng) : 胃火炽盛，失于和降，表现以胃脘热痛、消谷善饥、口臭、牙龈肿痛、便结尿黄、舌红苔黄、脉数等为主的证候。

เว่ยเรื่อเจิง : กลุ่มอาการกระเพาะอาหารร้อน กลุ่มอาการที่เกิดจากไฟในกระเพาะอาหารกำเริบทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่พาลงได้ตามปกติ อาการแสดงคือ เจ็บร้อนที่ใต้ลิ้นปี่ หิวบ่อย ปากเหม็น เหงือกบวมเจ็บ บัสสาวะเหลือง อุจจาระแข็ง ลิ้นแดง ผ่าเหลือง ชีพจรเต้นเร็ว

stomach heat syndrome/pattern : a syndrome/pattern arising when exuberant stomach fire makes stomach fail to descend, usually manifested by gastric burning pain, hyperorexia, foul breath, painful and swollen gums, dry stool, yellow urine, red tongue with yellow coating, and rapid pulse.

胃脘 (wèi wǎn) : 泛指胃腔，包括整个胃体。又指经穴别名。

เว่ยห้วน : มี 2 ความหมาย 1. บริเวณลิ้นปี่ รวมถึงกระเพาะอาหาร 2. ชื่อของจุดฝังเข็ม (EX-B3)

gastric cavity : a term referring to the stomach cavity including the whole stomach body; also a name of meridian acupoint.

胃喜润恶燥 (wèi xǐ rùn wù zào) : 胃为阳明燥土，胃阴充盈才能维持其生理功能；燥热之邪易伤胃阴致功能失常。

เว่ยสี่รุ่มอุ้งใจ : กระเพาะอาหารชอบความชุ่มชื้นแต่ไม่ชอบความแห้ง กระเพาะอาหารเป็นธาตุดินซึ่งเป็นหยางหมิง จึง

มักจะแห้ง การทำหน้าที่ของกระเพาะอาหารจะเป็นปกติต้องมีอินมาหล่อเลี้ยงอย่างบริบูรณ์ ดังนั้น ความร้อนแห้งมักทำลายอินของกระเพาะอาหาร ทำให้การทำงานไม่ปกติ

stomach liking moistness and disliking dryness : as yang brightness and dry earth, only sufficient stomach-yin could maintain normal physiological function of the stomach. Dryness-heat could easily damage stomach-yin and result in the functional disorders.

胃阴虚证 (wèi yīn xū zhèng) : 阴液亏虚，胃失和降，表现以胃脘痞胀、嘈杂灼痛、饥不欲食、舌红少津、脉细数等为主的证候。

เว่ยอินซูวีเจิง : กลุ่มอาการอินของกระเพาะอาหารพร่อง กลุ่มอาการที่เกิดจากอินและสารน้ำขาดแคลน ทำให้กระเพาะอาหารเสียความสามารถในการพาลงตามปกติ อาการแสดงคือ ตึงแน่นที่ใต้ลิ้นปี่ ท้องร้องแสบท้องหิวแต่ไม่ยอมรับประทานอาหาร ลิ้นแดงค่อนข้างแห้ง ชีพจรเล็กและเต้นเร็ว

stomach yin deficiency syndrome/pattern : a syndrome/pattern arising when deficiency of yin fluid makes stomach fail to descend, usually manifested by epigastric distention, gastric upset and burning pain, hunger without desire for food, red tongue with scanty fluid, and rapid fine pulse.

胃主受纳 (wèi zhǔ shòu nà) : 胃具有接受和容纳水谷的生理功能。

เว่ยจูโช่วนา : กระเพาะอาหารมีหน้าที่กำกับการรับและบรรจุอาหารและน้ำ

Stomach governing food-drink receiving : the physiological function of the stomach in food-drink receiving.

温服 (wēn fú) : 汤剂不冷不热时服。

เวินฝู : รับประทานยาต้มขณะที่ยังอุ่น

take warm : (decoction) to be taken when warm.

温和灸 (wēn hé jiǔ) : 将艾条燃着的一端与施灸部位的皮肤保持一定距离，使患者有温热感而无灼痛的悬起灸。

เวินเหอจิ๋ว : การรมยาแบบพอร้อน การรมยาเหนือผิวหนังโดยการเผาแท่งไคจูและถือรมอยู่เหนือผิวหนังในระยะห่างคงที่ ที่ทำให้ผู้ป่วยรู้สึกอุ่นโดยไม่รู้สึกปวดแสบปวดร้อน

gentle moxibustion : suspension moxibustion performed by keeping the ignited end of a moxa stick at a fixed distance above the patient's skin and making the patient feel warm without burning pain.

温化水湿剂 (wēn huà shuǐ shī jì) : 以温阳利水药

为主配伍组成，治疗痰饮、水肿等属寒湿证的祛湿剂。

เวินฮว่าสูยซือจี : ตำรับยาทำให้อบอุ่นแก้ภาวะน้ำขึ้น ตำรับยาที่ประกอบด้วยตัวยาสาคัญที่มีฤทธิ์อบอุ่นหยางขับน้ำ ใช้รักษาภาวะเสลดเสมหะคั่งค้างสะสม และภาวะบวม น้ำที่สังกัดกลุ่มอาการหนาวชื้น

warming and resolving water-dampness formula: any dampness-dispelling formula that consists of warm-natured diuresis-inducing medicinals for treating phlegm and restrained fluid and edema of cold-dampness syndrome/pattern.

温经散寒剂(wēn jīng sàn hán jì):以温通经络、祛散寒邪药为主配伍组成,治疗寒凝经络,肢节疼痛等证的温里剂。

weinjingxianhananji: tarbiaobayunshenlmpagantofexib
กระจายหนาว ตำรับยาที่ประกอบด้วยตัวยาสาคัญที่มีฤทธิ์ให้
 ความอบอุ่นทำให้เส้นลมปราณไหลคล่อง ขับกระจายหนาว
 ใช้รักษากลุ่มอาการพิษหนาวจับแข็งในเส้นลมปราณ ปวด
 ตามข้อ

warming the meridian to dissipating cold formula : any interior-warming formula that mainly consists of meridian warming and pathogenic cold dissipating medicinals for treating the pattern/syndrome of cold congealing in the meridian and aching joints and extremities.

温开剂 (wēn kāi jì) : 以逐寒开窍药为主配伍组成, 治疗寒邪痰浊阻滞心包、神识昏迷寒闭证的开窍剂。

weinloji : ตำรับยาเปิดทวารประเภทยาอุ่น ตำรับยาที่ประกอบด้วยตัวยาลำคัญที่มีฤทธิ์ขับพิษหนาวเพื่อเปิดช่องทวาร ใช้รักษากลุ่มอาการพิษหนาวและเสลดอุดกั้นเยื่อหุ้มหัวใจ ภาวะหมดสติจากพิษหนาวปิดกั้นช่องทวาร

warm orifice-opening formula : any orifice-opening formula that consists of cold-dissipating to open the orifices medicinals for treating cold phlegm, confounding the orifices of the heart and of impaired consciousness of cold-blocking syndrome/pattern.

温里剂(wēn lǐ jì):以温热药为主配伍组成,具有温里助阳,散寒通脉等作用,治疗里寒证的方剂。分为温中散寒剂、回阳救逆剂、温经散寒剂。

เว็บไซต์ : ตำรับยาอุณภายใน ตำรับยาที่ประกอบด้วยตัวยาลำคัญที่มีรสอุ่นร้อน มีฤทธิ์อบอุ่นภายในช่วยเสริมหยาง ขับกระจายหนาว ทำให้เส้นลมปราณไหลคล่อง ใช้รักษากลุ่มอาการหนาวภายในร่างกาย แบ่งเป็น ตำรับยาอบอุ่นจนถึงยว

เพื่อขั้บกระจายหนาว ตำรับยาตั้งหยางกลับคืนให้พื้นดินชีพ
และตำรับยาบ่อนเส้นลมปราณเพื่อขั้บกระจายหนาว

interior-warming formula : any formula that mainly consists of warming medicinals, has the effect of warming the interior, strengthening *yang*, dissipating cold, and unblocking meridians, and is also used for treating interior cold patterns/syndromes. It includes warming the middle and dissipating cold formula, restoring *yang* to save from collapse formula, and warming the meridian to dissipate cold formula.

温里药 (wēn lǐ yào) : 能温散里寒, 主要用于治疗里寒证的药物。

เว็บไซต์ : www.doe.go.th กลุ่มภายใน และอื่น มีสรรพคุณ
 ขับกระจายความเย็นภายใน ใช้รักษากลุ่มอาการเย็นจัด
 ภายในร่างกาย

interior-warming medicinal : a medicinal that warms the interior and expels internal cold, mainly for curing internal cold pattern/syndrome.

温下剂 (wēn xià jì) : 以温阳散寒配合苦寒攻下药为主配伍组成, 治疗里寒积滞实证的泻下剂。

เวินเซย์จี : ตำรับยาอุ้นระบายนท้อง ตำรับยาที่ประกอบด้วยตัวยาสำคัญที่มีฤทธิ์อุบอุ้นหยางขับกระจายหนาว และตัวยามีรสขมเย็น มีฤทธิ์ทะลวงลงล่าง ใช้รักษากลุ่มอาการแกร่งเกินจากภายในหนาวและเกิดการคั่งค้าง

warm purgative formula : any purgative formula mainly consists of *yang*-warming and cold-dissipating medicinals in combination with bitter and cold purgatives for treating interior excess cold pattern/syndrome.

温燥 (wēn zào): 感受燥邪而兼热邪所致的病证。

weinเจ้า : กลุ่มโรคอุณหัอง โรคที่เกิดจากการที่ได้รับความ
 ัองร่วมกับความร้อนก่อโรค

warm dryness : the disease which is caused by the dryness suffering with the accompanied heat.

温燥化痰剂 (wēn zào huà tán jì) : 以温热燥湿化痰药为主配伍组成, 治疗痰湿内盛的祛痰剂。

weinเจ้าชู้ว่าหลานจ๊ะ : ตำรับยาอบอุ้นทำให้แห้งเพื่อสลาย
เสมหะ ตำรับยาที่ประกอบด้วยตัวยาสำคัญที่มีลักษณะอุ่น
 ร้อน ทำให้แห้งเพื่อสลายเสมหะ ใช้รักษาภาวะเสลดขึ้นใน
 ร่างกาย

warming and drying to resolve phlegm formula : any phlegm-dispelling formula that consists of warm or hot-natured dampness-drying phlegm-resolving medicinals for treating dampness-phlegm pattern/syndrome.

温针灸 (wēn zhēn jiǔ) : 将针刺与艾灸相结合, 用艾绒加热刺入体内的针柄的方法。

เวินเจินจิ่ว : วิธีฝังเข็มอุ่น การรักษาที่ใช้การฝังเข็มและรวมยาาร่วมกัน โดยการฝังเข็มที่จุดฝังเข็ม จากนั้นนำก้อนโถงติดไว้ที่ด้ามเข็มแล้วจุดไฟเผาโถง

warming needle moxibustion : a therapy that combines the needling and moxibustion, and heats the handle of the inserted needle by moxa floss.

温中散寒剂 (wēn zhōng sàn hán jì) : 以温里祛寒药为主配伍组成, 治疗脾胃阳虚阴盛证的温里剂。

เวินจงซ่านหานจี : ตำรับยาอบอุ่นจางเยียวเพื่อขับกระจายหนาว ตำรับยาที่ประกอบด้วยตัวยาสสำคัญที่มีฤทธิ์อบอุ่นภายในเพื่อขับความหนาว ใช้รักษาอาการกลุ่มอาการของม้ามและกระเพาะอาหารพร่อง อินกำเร็บ

warming the middle and dissipating cold formula : any interior-warming formula that mainly consists of interior warming and cold expelling medicinals for treating spleen and stomach yang deficiency with yin exuberance syndrome/pattern.

文火 (wén huǒ) : 煎药时小而缓的火候。

เหวินหัว : ไฟอ่อน (ระดับไฟที่ใช้ในการต้มยา)

slow fire : slow and gentle fire while decocting.

闻诊 (wén zhěn) : 运用听觉或嗅觉了解病人异常声音和气味, 以诊察病情的方法。

เหวินเจิน : การตรวจด้วยการฟังและดมกลิ่น วิธีการตรวจหาอาการเจ็บป่วยวิธีหนึ่ง โดยแพทย์จะใช้ประสาทสัมผัสการฟังและการดมกลิ่น เพื่อจะฟังเสียงและกลิ่นที่ผิดปกติ

listening and smelling examinations : a diagnostic method of diseases via doctor's sense of hearing or smelling to know the patient's abnormality in voice and smell.

问诊 (wèn zhěn) : 对病人或陪诊者的询问, 了解疾病现在症状, 发生、发展、诊治及相关情况的诊察方法。

เวินเจิน : การถาม วิธีการตรวจสอบของแพทย์เพื่อให้ได้ข้อมูลการเจ็บป่วยด้วยการถามผู้ป่วย หรือผู้ติดตามผู้ป่วยเกี่ยวกับอาการโรคที่เป็นอยู่ขณะนั้น การเกิดของอาการพัฒนาการของโรค แล้วทำการวิเคราะห์และให้การรักษาโรค

inquiry : an examining method to gain information by asking the patient or the accompanying people about the current symptoms, and the occurrence, development, diagnosis, and treatment of the disease.

武火 (wǔ huǒ) : 煎药时大而猛的火候。

อู่หัว : ไฟแรง (ระดับไฟที่ใช้ในการต้มยา)

strong fire : strong and fierce fire during decocting.

五禽戏 (wǔ qín xì) : 模仿虎、鹿、熊、猿、鸟(鹤)五种动物动作, 以保健强身的导引方法。

อู๋ฉินซี : การออกกำลังกายเลียนแบบสัตว์ 5 ชนิด ทำการออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมสุขภาพวิธีหนึ่งที่สืบทอดกันมาโดยทำการเคลื่อนไหวเลียนแบบท่าทางของสัตว์ 5 ชนิด ได้แก่ เสือ กวาง หมี ลิง และนก

five mimic-animal exercise : a conduction exercise that promotes health by imitating the movements of tiger, deer, bear, monkey and bird (crane).

五输配穴法 (wǔ shū pèi xué fǎ) : 根据五输穴主治特性进行配伍的配穴方法。

อู่ชูเพียะเวียะฝ่า : การจับคู่จุดแบบอู่ชู โดยเลือกจุดที่มีสรรพคุณเฉพาะในกลุ่มจุดอู่ชู มาใช้ร่วมกันในการรักษาโรค

five-shu points combination : point combination that selects points according to the therapeutic features of five shu points.

五输穴 (wǔ shū xué) : 指十二经脉各经分布于肘膝关节以下的五个重要腧穴, 即井、荥、输、经、合。各经的五输穴从四肢末端起向肘膝方向依次排列, 并以水流大小的不同名称命名, “所出为井, 所溜为荥, 所注为输, 所行为经, 所入为合”。

อู่ชูเซวียะ : จุดอู่ชู เป็นกลุ่มจุดพิเศษ 5 จุดในแต่ละเส้นลมปราณหลัก 12 เส้น โดยเรียงตามลำดับจากปลายนิ้วถึงใต้เท้าและข้อศอกลงมา และตั้งชื่อเรียกตามลักษณะดังกล่าวว่า จุดจิ่ง จุดอิง จุดชู จุดจิง และจุดเหอ มีชื่อในเส้นลมปราณโคจรแบบชู (出 ออกจาก) หลิว (溜 ไหลเอื่อย) จู่ (注 เข้าอยู่) ลิง (行 ผ่าน) และรู้ (入 เข้ามา) ตามลำดับ

five transport points : five specific points, located inferior to the elbows and knees, where meridian qi of 12 regular meridians diverges, stays, pours, passes and enters. They are well point, brook point, stream point, river point and sea point.

五味 (wǔ wèi) : 药物具有的辛、甘、酸、苦、咸五种基本的味道。

อู่เวียะ : รสยาทั้ง 5 ได้แก่ เผ็ด หวาน เปรี้ยว ขม และเค็ม

five tastes : five basic tastes of Chinese medicine, e.g. pungent, sweet, sour, bitter and salty.

五行 (wǔ xíng) : 木、火、土、金、水五种基本物质及其运动变化。

อู่สิง : ปัญจธาตุ ธาตุพื้นฐาน 5 ชนิด ได้แก่ ไม้ ไฟ ดิน ทอง (โลหะ) และน้ำ ซึ่งธาตุดังกล่าวมีคุณสมบัติเปลี่ยนแปลงไม่หยุดนิ่ง

five phases : wood, fire, earth, metal and water, and

their movements and changes, also known as five elements.

五行胜复 (wǔ xíng shèng fù) : 通过相克关系而产生的调节作用，规律是有胜气必有复气。

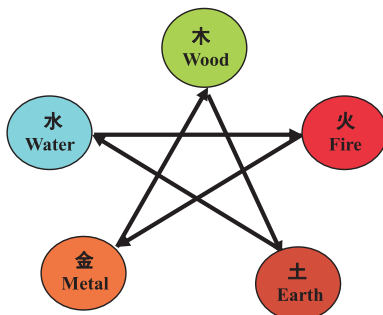
อุลึงเชิงฟู : การชนะและการฟื้นฟูในความสัมพันธ์ของปัจจัยธาตุ จากความสัมพันธ์แบบการข่ม ส่งผลให้เกิดการปรับตัวตามกฎเกณฑ์ที่เมื่อมีผู้ชนะย่อมจะมีการฟื้นฟู **regulating role generated by mutual restraining**

五行相乘 (wǔ xíng xiāng chéng) : 五行中某一行对其所胜一行的过度克制，为五行之间异常克制现象。

อุลึงเชิงเฉิง : การข่มเกินในความสัมพันธ์ของปัจจัยธาตุ โดยในธาตุทั้ง 5 จะมีธาตุหนึ่งข่มเกินอีกธาตุหนึ่ง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ผิดปกติด้านการข่ม

overwhelming among five phases : abnormally severe restraining of the five phases in the same sequence as normal restraining.

五行相克 (wǔ xíng xiāng kè) : 木、火、土、金、水之间存在着递相克制、制约的关系。规律是木克土，土克水，水克火，火克金，金克木。

อุลึงเชิงเค่อ : การข่มในความสัมพันธ์ของปัจจัยธาตุ โดยในระหว่างธาตุไม้ ไฟ ดิน ทอง และน้ำ จะมีความสัมพันธ์ด้านการควบคุมและการจำกัด กฎเกณฑ์นั้นคือ ไม้ข่มดิน ดินข่มน้ำ น้ำข่มไฟ ไฟข่มทอง ทองข่มไม้

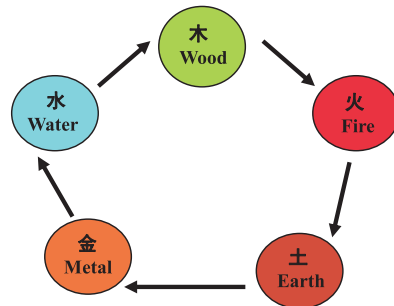
mutual restraining among five phases : the relationship of mutual restraint existing among the five phases, namely wood restraining earth, earth restraining water, water restraining fire, fire restraining metal, and metal restraining wood.

五行相生 (wǔ xíng xiāng shēng) : 木、火、土、金、水之间存在着递相生资、助长的关系。规律是木生火，火生土，土生金，金生水，水生木。

อุลึงเชิงเซิง : การสร้างในความสัมพันธ์ของปัจจัยธาตุ โดยในระหว่างธาตุไม้ ไฟ ดิน ทอง และน้ำจะมีความสัมพันธ์

ด้านเป็นทุนสร้างและการช่วยให้เติบโต กฎเกณฑ์นั้นคือ ไม้สร้างไฟ ไฟสร้างดิน ดินสร้างทอง ทองสร้างน้ำ น้ำสร้างไม้

mutual engendering among five phases : the relationship of mutual engendering and replenishment existing among the five phases, namely wood engendering fire, fire engendering earth, earth engendering metal, metal engendering water, and water engendering wood.

五行相侮 (wǔ xíng xiāng wǔ) : 五行中某一行对其所不胜一行的反向克制，为五行之间异常克制现象。

อุลึงเชิงอู่ : การข่มกลับในความสัมพันธ์ของปัจจัยธาตุ โดยในธาตุทั้ง 5 จะมีธาตุหนึ่งไม่สามารถข่มอีกฝ่าย แต่กลับถูกข่มกลับซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ผิดปกติด้านการข่ม

rebellion among five phases : restraining opposite to that of the normal restraining sequence of the five phases.

五行制化 (wǔ xíng zhì huà) : 五行之间生克关系的结合，即生中有克，克中有生，相互制约，相互生化以维持其平衡与协调关系。

อุลึงจื้อฮว่า : การยับยั้งและการสร้างในความสัมพันธ์ของปัจจัยธาตุ เป็นความสัมพันธ์ร่วมกันของอุลึงคือ มีการสร้างและการข่ม กล่าวคือ ในการสร้างก็มีการควบคุม ในการควบคุมก็มีการสร้าง การยับยั้งและควบคุมซึ่งกันและกัน เป็นความสัมพันธ์ที่จะประคองให้เกิดความสมดุลและการประสานกัน

inhibition and generation among five elements : the engendering and restraining relationships for maintaining a relative balance and normal coordination among the five phase theory, namely inhibition existing inside generation and generation existing inside inhibition.

五脏 (wǔ zàng) : 心、肝、脾、肺、肾五个脏器的合称。

อุจัจ : อวัยวะตันทั้งห้า ชื่อเรียกรวมของอวัยวะตันทั้ง 5 ได้แก่ หัวใจ ตับ ม้าม ปอด ไต

five viscera : a collective term of the heart, liver,

spleen, lung and kidney.

五脏神 (wǔ zàng shén) : 神、魂、魄、意、志五种精神活动分属于五脏，即心藏神、肝藏魂、肺藏魄、脾藏意、肾藏志。

อุจิงเส้น : เส้นของอวัยวะตันทั้ง 5 คำว่า เส้น (จิต) หุน (วิญญาณ) ฟ่อ (ขวัญ) อี้ (กำลังความคิด) และจื่อ (ปณิธาน) ซึ่งสังกัดอวัยวะตันทั้ง 5 และเป็นการเคลื่อนไหวด้านจิตของอวัยวะตันทั้ง 5 โดยที่ เส้นเก็บในหัวใจ วิญญาณเก็บในตับ ฟ่อเก็บในปอด อี้เก็บในม้าม และปณิธานเก็บในไต

five viscera spirits : the spirit, ethereal soul, corporeal soul, ideation and will belong respectively to a viscus, namely heart storing spirit, liver storing ethereal soul, lung storing corporal soul, spleen storing ideation, kidney storing will.

五志 (wǔ zhì) : 喜、怒、忧、思、悲、恐、惊七种情志活动分属于五脏，即心志为喜、肝志为怒、肺志为忧 (悲)、脾志为思、肾志为恐 (惊)。

อุจื่อ : อารมณ์ทั้ง 5 โดยการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ทั้ง 7 ได้แก่ ดีใจ โกรธ วิทก ครุ่นคิด เศร้าโศก กลัว และตกใจ ล้วนสังกัดอวัยวะตันทั้ง 5 กล่าวคือ อารมณ์ของหัวใจคือดีใจ อารมณ์ของตับคือโกรธ อารมณ์ของปอดคือวิทก/เศร้า อารมณ์ของครุ่นคิดเป็นของม้าม และอารมณ์กลัว/ตกใจเป็นของไต

five minds : joy, anger, sorrow, thought, grief, fear and fright belong respectively to a viscus, namely heart minding joy, liver minding anger, lung minding sorrow (grief), spleen minding thought and

kidney minding fear (fright).

五志化火 (wǔ zhì huà huǒ) : 喜、怒、思、悲、恐五种情志太过，郁久生热化火的病机变化。

อุจื่อฮั่วหั่ว : อารมณ์ทั้ง 5 แปรสภาพเป็นไฟ เป็นกลไกการเปลี่ยนแปลงของโรคที่เกิดจากอารมณ์ทั้ง 5 ประเภท คือ ดีใจ โกรธ ครุ่นคิด โศกเศร้า และหวาดกลัวมากจนเกินไป ทำให้เกิดซัดซัด สะสมไว้นานจนความร้อนแปรเปลี่ยนเป็นไฟ

five minds transforming into fire : the pathological change of the long-time depression transforming into heat or fire due to the excess of the five emotions (anger, joy, grief, thought and fear).

恶寒 (wù hán) : 病人自觉寒冷，加衣被、取暖，不能缓解寒冷的表现。

อุห่าน : อาการกลัวหนาว ผู้ป่วยรู้สึกหนาวเย็น ซึ่งไม่สามารถบรรเทาได้ด้วยการสวมใส่เสื้อผ้า หรือห่มผ้าหนาขึ้น หรือทำให้อบอุ่นขึ้น

aversion to cold : the patient's subjective sensation of cold which cannot be relieved by putting on more clothes/quilt and warmth.

恶寒发热 (wù hán fā rè) : 病人自觉寒冷，同时伴有发热的表现。

อุห่านฟาเร่อ : อาการกลัวหนาวและมีไข้ การที่ผู้ป่วยมีความรู้สึกหนาวพร้อมกับเป็นไข้

aversion to cold with fever : the patient's subjective sensation of cold together with fever.